

Socialdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över SOU 2020:47 Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (S2020/06592)

Brottsoffermyndigheten har tagit del av SOU 2020:47 med myndighetens ansvarsområde som utgångspunkt.

Brottsoffermyndigheten ställer sig positiv till grundtankarna i det remitterade förslaget, men vill lämna följande synpunkter:

4 kap. Kvalitet

Det föreslagna omformulerade kravet i lagtexten ger ett fortsatt viktigt och tydligt ställningstagande för att all verksamhet ska vara av god kvalitet. Nu innehåller lagen även ett välkomnat uttryck att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. För att uppnå en evidensbaserad verksamhet och verksamhetsutveckling måste inte endast systematisk kvalitetssäkring och uppföljning genomföras utan även stöd för kunskap och kunskapsutveckling säkerställas. Sammantaget ger det nya kravet i 4 kap 1 § socialtjänstlagen en möjlighet till en effektiv verksamhet med kvalitet i fokus.

Brottsoffermyndigheten ser mycket positivt på den tydliga kopplingen mellan kvalitet och bemötande som görs genom formuleringen i den föreslagna lagtexten. För många brottsoffer är mötet med socialtjänsten ett första steg att ta sig ur en svår situation. Ett respektfullt bemötande är då av fundamental betydelse för brottsoffret. Socialtjänsten kan i kontakten med brottsoffret bli en första källa till information om vad rättsprocessen innebär och vilka möjligheter till stöd som finns. Brottsoffermyndigheten som är en kunskapsmyndighet inom brottsofferfrågor och som även finansierar viktimologisk forskning kan bidra till kunskapsutveckling på just brottsofferområdet.

Med en uppföljning av verksamheten, även vad gäller bemötande och utifrån en verksamhet bedriven i överenskommelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, skapas förutsättningarna för ett förbättrat bemötande av brottsoffer och deras behov av stöd och hjälp från socialtjänsten, oavsett var i landet man befinner sig.

Avd. III Insatser till enskilda samt Avd. V Skydd och stöd för barn och unga, särskilt 10 kap 3 § samt 18 kap 4 § angående Brottsofferstöd

Utredningen har som förslag att lyfta ut bestämmelsen kring barn till en särskild avdelning gällande barn och unga. Genom att frågan om brottsofferstöd inom socialtjänsten splittras upp i olika avdelningar beroende på ålder skapas en otydlighet. Det helhetsgrepp som finns i nuvarande lagstiftning gällande stöd till brottsoffer har därmed gått förlorat. Otydligheten förstärks även av att bestämmelsen om brottsofferstöd för enskilda (vuxna) återfinns under särskild rubrik men i avdelningen avseende barn och unga under rubriken särskilt behov om insatser i vissa fall.

Bestämmelsen gällande barn som brottsoffer innehåller inte heller den uppräknning av personer som särskilt ska beaktas enligt förslagna 10 kap 3 §. Utan en upprepning eller en hänvisning riskerar framförallt unga vuxna att inte få de insatser och det stöd de kan behöva när de utsätts för brott t.ex. i en kärleksrelation av sin minderåriga partner eller när de lever under hedersförtryck. Unga vuxna utsatthet som brottsoffer behöver lyftas och synliggöras på ett tydligare sätt för att säkerställa att deras specifika behov tillgodoses.

12 kap. Insatser utan föregående individuell behovsprövning

Myndigheten delar utredningens bedömning att det är viktigt att i större utsträckning kunna genomföra insatser på annat sätt än efter utredning och behovsprövning. Brottsoffer, i synnerhet personer utsatta för våld i nära relationer, behöver kunna få hjälp när den enskilde är motiverad att ta emot hjälpen och då utan den fördröjning en utredning och behovsprövning kan innebära.

Brottsoffermyndigheten ställer sig också positiv till utredningens förslag att socialnämnden får, även utan vårdnadshavarens samtycke, tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning till barn som fyllt 15 år. Det är viktigt att unga vuxna ges denna möjlighet att på eget initiativ söka och få hjälp när behovet och motivationen finns.

Barnombud

Myndigheten tillstyrker förslaget om att förutsättningarna för införandet om barnombud bör utredas vidare.

Ny socialtjänstdatalag

Myndigheten tillstyrker även med beaktande av de synpunkter som finns till 4 kap socialtjänstlagen förslaget till utvecklingen av en socialtjänstdatalag.

Annika Öster
Generaldirektör

Rebecka Seton
Föredragande